

ШЫН

СЭКП-нің Тыва обкомунун болгаш Кызыл хооркомунун,

Тыва АССР-нің Дээди Сөвединин органы

1962 ч.

ОКТАБРЬ

21

ВОСКРЕСЕНЬЕ

№ 250 (5347).

Өртөө 2 көп.

ГДР-нин шериг төлөөлөрүн Н. С. Хрущевтун хүлээн алганы

Октябрь 19-та Кисляге ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинин Даргазы Н. С. Хрущев Совет Эмгекчилерине чоруп турар, нацполаа салгалал министри армия генералы Г. Гофман баштаган Герман Демократтыг Республикасынын шериг төлөөлөрүн хүлээн алган.

Ужуржымшын үзүндө Н. С. Хрущев биле төлөөлөрүн келтиргендерини аралыкта чыгып, наймалчы беседа болган. Беседада ССРЭ-нин Бамгалал министри Совет Эмгекчилерини Маршалы Р. Я. Малиновский, укар чуудатун генерал-полковник Н. П. Лагавин киргешкен.

(СЭТА).

Совет албан черлеринин ажил-дакчылары! Массаларга организаакчы болгаш кижизидилгелиг ажилды күш-телдириңер! Бюрократизмни чок кылыңар, ажилчы чоннарның негел-делеринге болгаш херегелдеринге дыңнангыр болуңар!

СЭКП ТК-ның Кыргызыларыңар.

Депутаттарның отчёду — Советтерниң чугула ажилы

Соңгукчуларның мурнунга депу-таттың доктаамал отчёту болуп чуруму болза бистин совет демократиянын аң чугула принциптерини бирээни. «Депутат буруу болу-мун ажилының болгаш ажилчы чо-нар депутаттарның Советтин ажилының дугайында соңгукчулар-ның мурнунга отчёду мылар хү-лээлгелиг» — деп, ССРЭ-нин Консти-туциясында дүрүктүлгөн. Бо чугула демократтыг принцип СЭКП-нин Программасында улам-на тодара-тылып быжылгатылган.

Бистин республиканың партия болгаш совет органы партиянын бо айтмышынын, бистин күрүнениң үзүндө Хойбулууну негелдезин амыралга хажы чокка боттал-дырбылаан, депутаттар-биле ажил-ды, алаңгыл соңгукчуларның мур-нунга оларын отчёттарын органи-заастарын азын экижигең. Амы-уеде Тыва АССР-нин Дээди Сөведи-нин депутаттарын колдуг хей ну-руузу, чер-чер Советтеринин депу-таттарын 70 амы хуузу боттар-нын соңгукчуларга отчёттарын кылган. Оларын шитиде Чоюн-Хемчик, Овур район Советтеринин, Чадана хоорай Сөвединин болгаш Овур районун бүтү көдө Советтер-инин депутаттар отчёттарын бир-га чартык чылда-ла бурун кылган-дын демдеглери өвүрүчү.

Мурнула чылдарын байдалы-биле алгаш, алаңгыл суур болгаш көдө Советтерин депутаттарын отчёттарын организаастар күнөжиге депкеге чоруттуктай турган. Чер-чер Советтеринин чамдык күсүм-нарын талашыдан депутаттарын отчёттарын организаастарыңа ко-мал кичигей салып, депутаттарга чогуру дуузын чедирбей турганы-нын ужурун, хей-хей депутаттар боттарын соңгукчуларга отчёт-тарын барык кылбай тургулаан, а эртин турган отчёттуг хураалдарын дөңдөй чамыс бооп келген.

Ам республиканын көдө Советтер-инин депутаттарын 71 хуузу, а суур Советтерин депутаттарын 67,5 хуузу отчёттарын кылган. Би болза чер-чер Советтеринин депу-таттарын илдептерин чугула чок өскөсүн, район, көдө болгаш суур Советтеринин хей-хей күсүмнаны бо ажилды организаастар чорукту экижигең хережелеп турар-дыр. Бо талаш-биле, алаңгыл Овур, Чоюн-Хемчик, Бай-Тайга районнар-нын Советтеринин болгаш оларын күсүмнанын биче эвес органи-заасты ажилды демдеглээр херек. Айтынганы районнарда депутаттар-нын отчёттарын чогурун план суугар, баш олурунгар эки белеткедиг база бекке организаасты болгаш ийде-йилдиктиг депкеге эртин турар. Район болгаш көдө Советтеринин депу-таттарын боттарын отчёттарын кылп тургал, республикада, ра-йонда, колхозта болгаш совхозта ажил-агыйын болгаш културга-амыдралдын соругалары канчалар күсүтинин турарын байдалын соңгукчуларга тайылбырлап, ажил-ды экижидер талаш-биле тодогарай хемчеглерин айтп, оларын күсү-лөңгө арат човну мобилизастып турар. Моон тодогарай чижөө рес-публиканын мурнакчы Советтер Чадана, Шуй, Сагым болгаш өскө-дө чамдык көдө Советтеринин ажилы-нын практикасында көрү болур. Соруга чул дөңгө, чедил алынган чамдык чедилештерге оожуравай харыс оларын боттуг ажил-херек-биле улам ыдыл быжылгалар, депу-таттар-биле ажилды улам-на чы-депшигелиг арга-хемчеглерин тип, оларын калбартып негелдери бо-лур.

Мындыг турбже, Советтеринин организаастар ажилын чары-бас чугула кезе — депутаттарын отчёттарын организаастар ажилды республиканын чамдык Советтеринин куускомнары болгаш оларын удурутчуларын ам-дээ эки сегидип шыдавын турар. Бо дүрүм суурут чедилештерини хамытын мурнула Би-Хем райкүсүмга, оон удурутчу-ларынга хамаарыштыр херек.

Ында Советтеринин организаастар ажилын, алаңгыл депутаттарын отчёттарын организаастар ажилды практика-ла чептес удурутп турар. Моон ужурун район болгаш көдө Советтеринин, харын-дээ ССРЭ-нин база Тыва АССР-нин Дээди Сөветтер-инин бестин депутаттарын райкүсү-комдан бо, ажилда дуза көрүспей турар дугайында хомулалар удурутп турар таварылга эвес. Ыччаарга, Би-Хем район Сөвединин 40 депу-таттын 50 депутаттын 15-ле депу-тат, а көдө Советтеринин депутат-тарын дүңгүн, чартык хире кезин отчёт кылган. Шак мындыг байдал райкүсүмнун удурутчуларын би-чин-дээ дүвүрөтпей турар, райкүсү-ком даргазы эш Байр-оол болза, ову харын-дээ «ай чок» дээр-биле тайылбырлап турар. Мындыг тай-ылбыр болза, Конституциянын не-гелдегине чүгө дүшөй турар эвес, харын ову хажылып турар бу-руу хөм-дүр. Би-Хем райкүсүм-нун удурутчуларын шак мындыг са-гыш амыр чорукту оксаткан, депу-тат бурунгу отчёттан турарын хандырап ужурут.

Чер-чер Советтеринин депутат-тарын отчёттарын Улуг-Хем (рай-күсүм даргазы эш Сапекан), Танды (райкүсүм даргазы эш Сапекан) районнардын Советтеринде база-ла багып чорудуп турар. Улуг-Хем район Сөвединин 50 амы депу-таттары, ол район биле Танды райо-нуун көдө Советтеринин депутат-тарын чартыкында хей кезин отчёт кылбай турла, сеткел оожураалып канчал-дээ болбас. Айтынганы рай-күсүмнаны моон чогуру түншөдү кылган, чер-чер Советтеринин депу-таттарын-биле ажилды, алаңгыл соңгукчулар мурнула оларын от-чёттарын организаастар ажилды эки-жидерипе уланган тодогарай хемчег-лерин ал чорудары сонгаралалып болбас соруга болуп турар.

Депутаттын отчёду — чоң орту-зунга улуз политикаг болгаш организаастыг ажил. Ала-чыгаралаш-кына, хамаан чок көр, организа-асты чок чоруп-биле канчал-дээ эркежи-пыдаас. Совет бурунгу депу-тат-тарын отчёттарын чорударын тодогарай планын чогуру Советтин күсүмнаны баш бурунгар ажилды кылган, отчёттуг хураалдын ол планын үзүлгөсүн эки белеткедиг, бекке организаасты болгаш ийде-йилдикте эртинерин хандырап херек.

Манза партия райкомнарын болгаш эге организаастарын кичилгези улуз ужу-дузалыг. Олар хей салып ахтан, агитатор-дарын дүмчүшпир соңгукчуларын ортузунга улуз организаакты болгаш танылыга ажилын чорудуп тургал, чер-чер Советтеринин депутаттар-ын отчёттарын айткан үзүлгөсүн, бекке дөңгө эртинерде Советтер-инин күсүмнанын болгаш депу-таттарга практикаг дуузын көрүтөр ужурут.

Улуг байырлалга күш-ажылчы ээлчег

«Октябрьның социалист Улуг революциянын 45 чыл оюнга СЭКП ТК-ның Кыргызылары күш-ажылчы коллектив бурунун чаа-чаа чедилештерине улам сорук кирип, чалгынандырып турар.

Ызылдың хлеб заводунун ажилчылары болгаш инженер-техниктиг ажилдакчылары байырлал мурнунун күш-ажылчы ээлчеге турушкан. сентябрь айның бугурун планын 106 хуу күсүстем, а октябрь айның — бо айның 25-те күсүстем дээр дүрүмнү хемчеглеп шыдадып турар. Оң-биле нады байырлал хунеринде наймысалдык чурттакчыларынга хлеб болгаш кондитер кылгыларын чаа асортименттерин бээр соруганы боттандырыңа коллектив ажилдап кирипкен.

«Чинк болгаш аш-чөм үлөтүрүң ажилдакчылары! Бараанарын болгаш аш-чөм продуктуларын бугурун көвүдөп, асортименттиг калбартып, шынарын экижидер!» Төрөн партиянын Кыргызылары, быч бо сестери наймысалдык аш-чөм үлөтүрүң ажилдакчыларын дайыңчы лозуну болу берген.

ЧУРУНТА: хлеб заводунда байырлал мурнунун калбарган социали-ст чарымынын мурнакчысы Е. Е. Золотухинаның бригадасы СЭКП ТК-ның Кыргызыларын танымып турары.

Суу болгаш фотоз О. МАНДАРЫНЫ.

ЧЕДИИШКИНЕРНИ БЫЖЫГЛАВЫШААН

Октябрь мурнунун социалист чарымын улам калбартышкан, Эри-нин районун ажилчы чоннары 1962 көдө ажил-агый чылдыда салдык-кып соругаларын чедилештерин боттандырыңа соруктуг ажилдан турар. Тос айларын түншөдү чы-даалашкан район активини хура-лалда СЭКП райкомунун секретары эш А. Бичижик аз дугайын тодогарай чуртуулаан.

Чөвүлел хураалга өс ан чүве чу-галлаан кижэ буруу уагетерин магылларын, механизаторларын илдерип, орук айткычын мурнак-чыларын чедилештерин демдег-леп турган. Бо чылдын 100 ишке олаштыр 98 бызааны доруктурган. «Час орук» коллектив ишек калар-чымы эш Хоруду бодунун саванынга дээр чылдын бызаларын бүрүн өс-түрүп хураалган.

Ажил-инше холбайкан саналар хураалга улашпн турган. Эрткен үш кварталдарда чамдык чедилештер-лерин айткычын, мал болгаш чер ажилынын, туулу болгаш култура тургуушкунун талаш-биле чед-дир кылдынган чүдүлгөсүн база демдеглед, Нитинин малын менди, тоду, чылдыг кыштагалдарыга белеткедир экижидерип, туулу ажи-лын калбартыңа саналар кол угаалын турган.

Район активини хураалыга кол-жоттарын мурнакчыларын 65 кижини демдеглед. Ажил-инше шылгалар ол мурнакчыларга СЭКП райкомунун болгаш райкүсү-комунун Хүндүлүл бижиктерин ты-мыскалган, эртерик чүдүлгөсүн база шаңкалаан. Чөвүлел хураалга хол-байштыр районун талашыдан аным-бүрү бараанарын салын база организаастар турган.

Ажил-инше холбайкан саналар хураалга улашпн турган. Эрткен үш кварталдарда чамдык чедилештер-лерин айткычын, мал болгаш чер ажилынын, туулу болгаш култура тургуушкунун талаш-биле чед-дир кылдынган чүдүлгөсүн база демдеглед, Нитинин малын менди, тоду, чылдыг кыштагалдарыга белеткедир экижидерип, туулу ажи-лын калбартыңа саналар кол угаалын турган.

Район активини хураалыга кол-жоттарын мурнакчыларын 65 кижини демдеглед. Ажил-инше шылгалар ол мурнакчыларга СЭКП райкомунун болгаш райкүсү-комунун Хүндүлүл бижиктерин ты-мыскалган, эртерик чүдүлгөсүн база шаңкалаан. Чөвүлел хураалга хол-байштыр районун талашыдан аным-бүрү бараанарын салын база организаастар турган.

Ферманын саналарын чоккоо хунерде бригадир эш Беданниин башталгы-биле бызаа калжамын кол септелгени дооскан болган 10 тонна өдети болган. Коллектив кытка белеткедир тургуушкун турар.

КЕЛИР ЧЫЛДЫҢ ДУЖУДУНГЕ ЭКИ УРЕЗИННЕР ДЭЭШ

Бистин республиканын көдө ажил-агыйнын ажил-агыйчылар партиянын ХХII съездинин болгаш СЭКП ТК-ның марш Пелекумун төвүгүр шийткелерин амыралды боттандырышкан. Дүжүт ажал алымынын мурнуку чылдарга бо-дараа элээн организаастыг чорудуп, күрүмдө 8 миллион пул тараа са-дар талаш-биле социалистг хү-лээлгезин хуузаа бетинде күсүстем.

Ам дүжүт ажал алымынын до-дузалаан, келир чылдын дүжүдүгө эки шынарын, четтир сангит урезинер белеткедирине ола кичиге-гей салза чогуру. Бекке шынарыг болгаш соруктуг урезинер белеткедирине көдө ажил-агыйнын бүтү култура-ларын бекке база туруштуг дү-жүттерин алырынга улуз кулаары болурун республиканын мурнакчы ажил-агыйларын практикасын көр-гүзүп турар. Чугае райончуттуг соруктуг урезинер-биле тарымыр бе-зин тараа култураларын бир гектарыга 3—4 центнер дүжүт негелдезин берип турар.

Урезинер белеткедирине тус черини байдалында таарымкан эң бекке дүжүтүг соруктарын ажилдагы чу-гула. Дүжүтүгнүн бадтыкп турар ышкан бо чылдын кызыл-тастын «Скалар», «Саратовская-29» деп сорттары урезинге эң хейну улар херек. Тус черин бора чинге-тара-зы улуз укур-дузалыг болуп турар. Чинге-тараалын ол соруг эртен чылдын Чадананын сорт шевоо уластурунга 8 тоннамы белеткедир, колдуула Чоюн-Хемчик районун ажил-агыйларынга хуула, тарат-кан. Бо чылдын ол ажил-агыйлар чинге-тараалын бора соругу урезинер-биле боттарын хандырап-зын алгаш, оон-биле өске ажил-

агыйларын хандырап арга база бар. Райончуткан бекке шынарыг соруктуг урезинерин артык күштүг чорун ажил-агый бурунгу дү-жүтүгнүн көрүп болур. Ыччаарга ажил-агыйларын чамдык удурутчулар болгаш агрономнары ол кулаарыларын четче өрөңн көрөй, урезин уластурунган ажал алымынын канчалар чоруп турарын контролдап, урезин уруштукун ала-чыгаралаш-кыны кирип турары хараалдыг. Бо чугула хемчегте миндиг дарым-салга чок чоруктуг түншөдү урезин уруштукун уламдыктырап, шынар чок урезинер уурунгар чедир болур.

Бо чылдын октябрь 15-те чедө суугар алырга республиканын ажил-агыйлары урезин уурунган планын 95,4 хуу, оон шитиде Ча-дана эргелди 100,7 хуу, Кызыл эргелди — 92,2 хуу күсүстем. Келир чылдын дүжүдүгө урезин уурунган планын Эри-нин район 150,1 хуу, Току — 148, Би-Хем — 103,9, Чоюн-Хемчик — 103,4, Улуг-Хем — 103,4 хуу күсүстем. Ол шыкан совхозтарын хей кезин урезин уу-рунган планын чедилештерин күсү-стемнел.

Мындыг болза-дээ дык хей ажил-агыйлар урезин уруштукун ажал хажуулашкынын чорудуп турар, Чижээ, Танды, Каз-Хем, Барыин-Хемчик, Тес-Хем, Овур районнар урезин уурунган планын мындагы чед-дир күсүстем болган бо талаш-биле шийткелге хемчег албайн турар. «Тилдеге», «Бардык», «Тес-Хем», «Сукпак», «Каз-Тей» совхозтар, дүжүдүгэ станцияларда урезин уруштукун ажал багып чо-руттуңу турар.

А. БАКУЛИН,
агроном.

Көдээ ажил-агый ажылдары

ХҮН ДЕМДЕГЛЕЛИ

Келир чылдын дүжүдүгө шы-гылы белетинер, анык аңдарыш-кынын улам күшүлдир деп хун-нун негелдези болгаш таражылар-нын сагыш човаашкыны ындыг. Аң-гыс аңдарылынга болгаш өске-дээ ажилдарга агаар-бойдуштун байдалы таарымчалыг болуп турар. Бо хун-нер дээрге анык аңдарылыгын доозупсун дээңиг, наймалчы тара-рымчалыг болуп турда республикада ол ажилдын чоруп турарын кончуг оожум темпиги.

Октябрь 19-ка чедир медэзин суу-гаар алырга, анык аңдарылыгын нитизи-биле 33,6 хууудан ашпайн турар. Дөрт хун дүжүдүгө анык аңдарылыгын ортумак темпиги 1,6 хуу болган. Ол-на үнөң дүжү-дүгө Чоюн-Хемчик районда чүгө 1000, Каз-Хем районда — 1400, Тес-Хем районда — 174 гектар анык аңдарынган, а Бай-Тайга болгаш Овур районнарда аңгыс-дээ гектар анык аңдарынган. Ол районнар-нын удурутчулары (партия рай-комнарын секретарлары эштер Данилов болгаш Сайын, райкүсүм-нар даргалары эштер Чоюн биле Санты-Сүрүн) «доңаттыг» хөвнерин ам-дээ адырылган, эртен ча-зын ол районнарга тараа култура-ларын хей нурууун чазын ууар чурган черлерге чаштырганын түншөдү бо күзүн Бай-Тайга ра-йонга бир гектардан-на 4,6, Овур-ге — 5,4 центнер хире чегенч ча-выс дүжүт алган дээрзин олар най-гамчык дүргөн уттулуктар-дыр. Шир бай-тайгачылар болгаш өвүрү-лөр, бо күзүн шыкшан ам келир чы-лын база-ла шак мындыг чамыс ду-жүт алыр деп ботал турарыңар оу бе?

Улуг-Хем районун «Х Улуг ху-раа» колхозун Оту-Дашта № 3 чур-баран ферманын коллективин кытка белеткедир ажилын доозар чокшудуулан.

Ферманын саналарын чоккоо хунерде бригадир эш Беданниин башталгы-биле бызаа калжамын кол септелгени дооскан болган 10 тонна өдети болган. Коллектив кытка белеткедир тургуушкун турар.

Ол ажилды партиянын суу-биле болгаш күрүне ужу-дузалыг айти-рыг чылдыр көрөйүн турар ажил-агый удурутчулары болгаш тускый эртемчилерин бары хомуданчыг. Оларга 2000 гектар анык аңдар планын тургаш чүгө 450 гектар аңдарын алган Улуг-Хем районун «Х Улуг хураа» колхозу (даргазы эш Тойлуг-оол, партия организаасты-нын секретары эш Седи), 4940 гек-тарны аңдарынын орунга чүгө 778 гектарны аңдары алган «Ты-ва» совхоз (директору эш Юртаев), 4700 гектар анык аңдар планын мындагы дээр чүгө 900 гектар кыл-дыр күсүстем алган Каз-Хем райо-нун «Совет Тыва» колхозу (даргазы эш Даваалай), 2100 гектардан чү-гө 332 гектарны аңдары алган Ба-рыин-Хемчик районун «Большевик» колхозу (даргазы эш Чавыдан) олар хамаарып, Ындыг ажил-агыйлар өске-дээ районнарда бар. Ындыг удурутчулар болгаш тускый эртен-чилер болза ажил-агыйны ситен аралаштыр системанын хоралыг уружтары-биле холбайшкан эрги ар-галарын ажилдап, удурутп турар деп санар ужурут. Сиген аралаш-тыр системанын үзүндө дык улуз хемчээдиг «андартыңан арыг черлер» «мурлавырлар» болуп артып калыр, а күзүн анык аңдарылыгын шолуг эвес хемчээдиг черлер артар турганы кымы-дээ билдингир болгай. Чер ажилын олуругар аразы сайырадыр систе-мада анык аңдарылыгын улуз ужу-дузалыг болгаш анык аңдарылыгын келир чылдын дүжүдүгүн магыдала дээрзин удурутчулар болгаш тускый эртемчилер бижы-мын билеп алыр херек.

Анык аңдарылыгын дүвүр-занин болуп турарын биле турар-СЭКП райкомнары, райкүсүмнар, демдеглер аай-биле эргелдеп бол-гаш көдө ажил-агый продуктуларын бугурун болгаш белетилдер Министрствону мындагы дээр дэ-штыг хемчеглер албайн келген, ол ажилды тус-тус черлерге өвүлүг организаастаан, анык аңдарылыг-нын чоруп турарын хун буру кон-тролдавын келген. Дүжүт ажаал алымынын сөвүлде чамдык партия, совет болгаш ажил-агый удурутчуларында «часпарлар», «таварлар» дээр хемчилер тытпн келгилэрин хөвнеринде адырып өй келген. Бүгү күштү болгаш транк-тарын анык аңдарылыгын, савд сөөртүлгөсүн болгаш урезин амыл-дал кылырыңа мобилизаастар херек. Ол соругага транктор буруу тараалга онаалганы, хун буруу, шак буруун санал каан турар ужу-рут. Анык аңдарылыгын план күсүстемдигин чоруп турарын шы-гын контролдаар херек.

«Шалдерден тараа савакын чайла-дыр болгаш анык аңдарылыгын ай-шаанда чорудар дугайында» СЭКП ТК-ның болгаш ССРЭ-нин Министр-лер Чөвүлелин доктаалын уду-руткун, тускый эртемниг киши бол-гаш таражы буруу эки билген ту-рар ужурут. Бис ол доктаалды күсү-седир ужурутп бис.

Бүгү коллективтеринин сорулгазы чадгыс

Москвачылар — Октябрь мурнунун ээлчээнде

Наймылаада муң-муң үлөтүр бугурудалары бар. Ыччаарга бүтү коллективтерин сорулгазы чадгыс: Улуг Октябрьның 45 чыл оон күш-ажылчы белеткедир-биле тилгит угурамы!

— Чыл чылдын дүжүгү чылдын олаан хуузаа бетинде күсү-седилди! — деп, СЭКП ТК-ның Октябрга Кыргызыларын Киров аттыг бирги шак заводунун ажилчы чоннары илн-биле хү-лээп алган. Ында ам бестин ол айларын планын күсүстемнел бол-гаш чад бекдиртерин айтп алган. Белеткэр чедил коллектив ок-тябрьның төңүзүгө чедир пландан амыр 120 муң рубльди про-дукциязын бээр хураалган. И. Рычкунтун бригадалы 300 кило-грамм товар металлдарын камнап алырын шийткелдир, а мастер А. Кострыгинин бригадалыны комсомолчулары болгаш аныкта-ры комсомулгит күш-ажылдын шийткелдир аты чедил алырар.

Москанын дөңгөр станоктар заводу... 800 аны-буру аттарын кестерин кестерин мурнакчы арга-биле белеткен үндүр. Хөтөөлүк болза механизир ажилдап кылдырыңа-биле дөңгө ажилды шак-үзүн беш — сес катат дүдүдүр. Улуг Октябрга алдыр кылдыр бугурулуңа коллективин база 100 кестерин чад арга-биле бугурун шийткелди амыр дөңгө чүтүп турар. Ол чорук ажилды санан дык кылдыр болгаш чылда он-он муң рубль камнап алыр арга бар.

Серго Орджоникидзе аттыг станок туудуу заводу Ленин шийткелдир заводу И. Мезенскийге баштаган конструктор болуу чугула тилгелерин чедип алган. Олар шийткелдирин бек-кен амыр аны-буру кестерин ажилдап кылдырыңа херегелер бек-кен бугурушкун ий автоматтыг туудуу шийткелдир ажил-дал кылган. Чад шийткелдир дүжүдүгө хемчеглерин бо чылдын бу-дүтүн үндүрүн көрдүңер.

Кюрдун-чондур станоктар заводула күш-ажылчы келү-рүшкүп бекке. Күш-ажылды коммунистг суу-биле көрүтүп үлөтөр-чи кестерин бекке дөңгө элтичкелери киргүзүн турар. Ында мастер И. Калалов, И. Королонтул тилгелдир болгаш амыл мурнакчы слесарь В. Вудиков, И. Ермолов, В. Хоронцов, элтичкелер И. Бурмистров, Ю. Коврин болгаш өске-дээ дык хей кижилер элдеге бүдүн-чөтүк — ий нормалдарын күсүстем ту-рлар.

СЭКП Төп Комитетинден, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиумундан, ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлелинден

СЭКП Төп Комитетинин келжигүне кандидат. ССРЭ-нин Дээди Сөвединин депутаты, РСФСР-нин Дээди Сөвединин депутаты, РСФСР-нин Дээди Сөвединин Даргазынын ораалакчысы, СЭКП-нин Ленин обкомунун бирги секретары Сергей Тимофеевич Пузиковтун дар аараан соонда 1962 чылдын октябрь 18-те иччезин СЭКП Төп Комитети, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиуму болгаш ССРЭ-нин Министрлер Чөвүлели ханы ка-жылда-биле тындалып тур.

СЭКП ТӨП КОМИТЕТИ ССРЭ-НИН ДЭЭДИ СӨВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУ ССРЭ-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ

СЭКП-нин РСФСР талашы-биле Бюрозундан, РСФСР-нин Дээди Сөвединин Президиумундан болгаш РСФСР-нин Министрлер Чөвүлелинден

СЭКП Төп Комитетинин келжигүне кандидат. ССРЭ-нин Дээди Сөвединин депутаты, РСФСР-нин Дээди Сөвединин депутаты, РСФСР-нин Дээди Сөвединин Даргазынын ораалакчысы, СЭКП-нин Ленин обкомунун бирги секретары Сергей Тимофеевич Пузиковтун дар аараан соонда 1962 чылдын октябрь 18-те иччезин СЭКП Төп Комитети, ССРЭ-нин Дээди Сөвединин Президиуму болгаш РСФСР-нин Министрлер Чөвүлели ханы ка-жылда-биле тындалып тур.

СЭКП ТИ-НЫҢ РСФСР-НИН ДЭЭДИ СӨВЕДИНИН ПРЕЗИДИУМУ РСФСР-НИН МИНИСТРЛЕР ЧӨВҮЛЕЛИ

НЫН ОРТАН ҮСЭИНДЭ КӨЛХӨЗТҮН МЭ-

Бородино шөлүнгө байырлал

1812 чылдың Ада-чурттуң дайынының 150 чыл ою-биле холбаштыр болган митинг

Совет улус кайгамчык хуну — 1812 чылдың Ада-чурт дайынының 150 чыл болган оюн демдегелер турар. Ада-чурттуң ол дайыны Бородино шөлүнгө болган улуг тулчушкунга Наполеоннун эжеленчи шериглеринге удуз бистиң Терзэн чуртувустун улустарының маадырлыг демиселинин улуг болушуну болуп төөгүге кирген. Орус шериглер агрессивче коорчуг хан тагушкунуңуң согушунуңуң тазарыштырган. оң түнелинде агрессив өндөлдөп шыдааган.

«Бородино» деп эргим болгаш утунурабас сөс совет кижии бурузунуң сагышыңа болгаш чүрээңге чаш назымын бээр ханы артып калган. 1812 чылдың Ада-чурт дайынының 150 чыл болганын холбаштырган улустун улуг байырлалдары октябрь 18-те ааза, орус алдарның шөлүнгө болган.

Байырлалдарның киржикчилери улуг орус полководчу М. И. Кутузовтун турскаалыңа, Бородино чанынга тулчушкунга шылгаран полктарга алдар кылдыр тургускан турскаалдарга, 1941 чылдың күзүндө Терзэн чурт дээр амы-тынн берген совет дайынчыларын турскаалдарыңа чечтерин салган.

Ревскийниң маадырлыг батареянының чогуңда — улуг индир. Тун турар черлерде туткар кишикти турган. Индирниң ортуңда — В. И. Ленинниң портрети, Коммунисттик партияның болгаш Совет чазактың удузчуларынның портреттери.

Шөлгө муң-муң ажилчылар болгаш көлхөзчүлөр, студентилер болгаш шилчалачылар чыгылган. Чепсектиң күштериниң дайынчылары — маңа, Бородино шөлүнгө тулчушкунга болгаш өскө-дээ дайылдажышкыныңа боттарын алдаржыткан ол маадырларның салгалдары онза хай турган.

Индирде ССРЗ-ниң Намгалал министери Совет Звелелиниң Маршалы Р. Я. Малиновский, СЭПН ТК-ның РСФСР талазы-биле Бюрозуңуң кежигуну А. В. Романов, Совет Звелелиниң маршалдары И. Х. Баграмян, Н. Е. Ворошилов, Н. И. Крылов, В. И. Чуйков, Бронетанк шериглериниң кол маршалы П. А. Ротмистров, умар чүлдүң маршалы С. К. Красовский, ССРЗ-ниң культура министери Е. А. Фурцева, СЭПН-ниң Москва комитетиниң бирги секретары Г. Г. Абрамов, РСФСР-ниң культура министери А. И. Попов, Совет Звелелиниң маадырлар ужулгуну-космонавтар Ю. А. Гагарин, А. Г. Николаев, П. Р. Попович, СЭПН ТК-ның кежигуннери, хай сааның аалчылар, намыскалдың болгаш Москва чогуңуң сурагылы кишилер, ССРЗ-ниң болгаш РСФСР-ниң Дээди Советтериниң депутаттары, чогаалчылар, эртемденер.

Митингиниң амылч чоннар депутаттарының Москва область Советиниң күөккөч комитетиниң даргазы В. И. Никитоп амыткан. Чугаазын дооскаш, В. И. Никитоп Терзэн чурт дээр тулчушкунга боттарының амы-тынн берген маадыр дайынчыларын турскаалын минута иштиңде сактып эзуларын салгалдаган. Муң-муң ажилчы чоннар, Совет Армияның солдаттары, сержанттары, офицерлери болгаш генералдары 1812 чылдың дайынының киржикчилеринге болгаш немец-фашисттик эжеленчилер-биле дайылдажып турган совет дайынчыларга турскаалдыг эзуларын кылган.

Митингге ССРЗ-ниң Эртемден академиянының төөгү эртемнериниң сабыртының академик-секретары Е. М. Жуков, Мытищинск машина тулууну заводунун президенти Н. А. Январаев, Можайск районун «Бородино» колхозунун агроному Н. Б. Буева, 1941 чылда Бородино шөлүнгө тулчушкунуңуң киржикчилери Совет Звелелиниң ийи дапыр маадыр армия генералы Д. Д. Лешюченко, РСФСР-ниң чогаалчылар Звелелиниң баштаар чериниң даргазы Л. С. Соболев, Москваның ыяш-техниктиң институтунун студентини Зина Павлова, Москва шериг округунун шериглериниң команданчылары Совет Звелелиниң Маршалы Н. И. Крылов олар чүве чугаалаган.

Наполеоннун шериглеринге удуз Ада-чурттуң дайынының киржикчилерин болгаш Наполеондан артык коорчугтуң дайын — немец-фашисттик эжеленчи аг-шериглерин чылча шапкан совет кижилериниң маадырлыг херектери улус чоңунуң сагыш-сеткилинге кезээде утундурабасы-биле хөзөр артар дээрзин чүве чугаалаанар айтып турган. Боттарының чугааларына оларның демдегелери совет кижилер бистиң күрүңнениң экономиктиң болгаш шериг күчүңүн улам ыңай быжырлаарыңа, коммунисттик тургузушкунуңуң аажок улуг программаның чедишкенин боттандыраарыңа күштерин, күш-ажылын болгаш энергиязын харамаанас.

Митингиниң киржикчилери СЭПН ТК-га, ССРЗ-ниң Министрлер Чөвүленин, эш Н. С. Хрущевка чагааны аажок улуг сорун киришкенин-биле хүлээп алган.

Митинг соонда Бородино шөлүнгө улуг концерт болган. Концерттиң программасы П. И. Чайковскийниң «1812-ги чыл» деп хөгжүм аялгасы-биле доозулган.

Бородинонун шериг-төгү музейиниң делгирлерин аалчылар аажок сонугурун. Музейде тургускан чаа делгирлер буруу орус шериглериниң өлүм чок маадырлыг чоруунуң дугайын чугаалап турар.

Бистиң улустуз 1812 чылдың маадырлыг чоруттарының дугайын ыдынткы-биле изадалап, чепсегенишкенин бүгү-нигити болгаш бүгүн дүжүрү дээр, бүгү делегейге тайбың дээр мога-шылаг чок демиселди чорууру турар дээрин Бородино шөлүнгө болган байырлал база катан бузураалды көргүсөн.

Б. ЛУКЯНОВ, А. СЕРБИН.
(СЭТА-ның тускай корреспонденттери).

САУД АРАВИЯНЫ (ТАЙЫЛЫР)

Сауд Аравиязы — Йемен, Оман, Хадрамаут, Йордания, Йрак болгаш Кувейт-биле кызыгаардажып турар. Аравия чарты ордулукта араб күрүңе. Персид өлүг болгаш Кызыл далай оңк кыдыларында туруп турар. Муруну чүте кызыгаары эки тодараттырмаан. Девискэри 1,6 миллион дөрбөлчүн километр. Чугаалчылары — 7 миллион хире кижии, колдууда арабтар. Чурттактарының аян кезээ мал амылгы — коңуш кижилер.

Чурт ийи кезекте — Недждадан болгаш Хиджазгадан тургузунган, байлыгы 30-40 эр чедир назылыг чурттактарында чечтелде тургузар доктамаал шериг (1960 чылдың мезозин-биле алырга 15 муң хире кижии), Бедуны ополченезинде болгаш хаан гвардиясында тургузунган 5 муң кижии саныг «Ихван» шериглери — болар чепсектиң күштериниң составына кирип турар. Дайын үезинде бүгү-нигитиниң ылава шериг хүлээлгезин чорутуу турар.

Сауд Аравияның шериги америк чепсек-биле чепсеген дээрин, америк шериг эртемниглер өрөткөн. 1951 чылдан 1962 чылга чедир АБШ Дарында аэродрому Сауд Аравиядан хөдөйлөп алган болгаш ону чепсегенишкенин чаз дөвөрлөр-биле эртемниглер күчүгүт шериг базасы болдурун. 1962 чылдың апрельде Дарында базаның эзу барымдаалар Сауд Аравияның дамыткан атыг болуп каан.

(СЭТА).

КНО-НУН ОРГАННАРЫНДА СОҢГУЛДА

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). КНО-нун Кол Ассамблеяны октябрь 17-де болган күндүзкү дуралыга Айымак чок чорук Чөвүленинде бүгүн эргезилип хуусаан бо чылдың төңүзүнде доосту турар Чилини, Иракцияны, КАР-ның болгаш Румынияны орунга ол органның доктаамал өвөс кижигинеринге Бразилияны, Норвегияны, Мароккону болгаш Филиппинерни солгал. Совет Энгел, Аргентина, Австралия, Чехословакия, Япония, Великобритания Экономикалык болгаш социал Чөвүленини кижигинеринге солгуттурган. Харгалзаар талазы-биле Чөвүлениге Ассамблея Либерины солгал.

ЙЕМЕНДЕ БАЙДАЛГА

Республиканың дайынчы чедишкенин

КАИР. (СЭТА). Йеменниң чепсектиң күштериниң ходи команданчылы дайын чорудаларының дугайында хындагы октябрь 14-түң кезээде парлап түндүргөн. «Аль-Ахрам» солунуң дыйнатканын сугаар алдыга, солту талага Саудтун болгаш Хусейнига хөдөйлөңкчилериниң шүртүп кирип келир аргалыг болган черлерин Йемен шериглер ээлеп алган. Революстуг шериглер дайынын аткаарлаар үезинде октапша барган хай сааныг боо-чепсек, ок-чепсек, оң иштине изараал бултурганың боо-чепсек ап алган.

Сауд хоорайны чөп талазынга хөдөйлөңкчилериниң эжелеп алгаш турган району олардан бүрүп-биле арылган иштаал дээрин хындагыда база демдегелер турар.

Ирак каргыс эзуну кезээде узуткаан

КАИР. (СЭТА). МЕН агентлигидиң дыйнатканы-биле алдыга, октябрь 14-те Савага болган мээсалаг ийитинге Йеменниң премьер-министри Абдалла ас-Салаадың мезгелдэни болза: Йемен улус каргыс эзу-чүрүмнү кезээде узуткап чок кылганын бүгү делегейге мезгелеп тур мен. Йеменде революстуг чазакты ам безил 20 турттар хүлээп көргөн. Йеменге каргыс эзу-чүрүмнү катан тургузарын орадалжып турар кижии бүртүр Йемен уаустун дайыны.

Англия болгаш АКШ чүтүн ужурунда мычмага чедир революстуг Йеменни хүлээп көрбөй турарыңа? Чаа Йемен чазакты хүлээп көрүңдөр боттарының ойталан турарын олар Йеменниң кызыгаарында чепсектиң үскөжилеңкчилериниң болду турары-биле таймылгырап турараар. Ын-

дыг болза-дээ ол чепсектиң үскөжилеңкчилериниң артында ким туруп турарыңа? Хаан Сауд, хаан Хусейн болгаш ол-ла империалистер туруп турар.

Силерге өөрчүгү мезгели дыйнатканы күзүн ийи мен деп Абдалла ас-Салаа чугаалыңың түнелинде айткан. Бистиң шериглериниң Саадта кире берген. Дайын чылча шаштырган, хаан Саудтун болгаш хаан Хусейнига хөдөйлөңкчилери дүвөрүзүн-биле аткаарлап бар чыдар. Бистиң шериглериниң Маритта ээлеп алган.

Митингге чүве чугаалаан КАР-ның президент чөвүлениниң кежигуну Анвар Саадт болза Кытайыңа Араб Республика бодунуң бүгү күштер-биле Йемен уаустун демиселин дегирин дээрин демдегелен.

Египет-Йемен чугаалажышкынын

КАИР. (СЭТА). Йеменде чоруп турар КАР-ның президент чөвүлениниң кежигуну Анвар Саадт, Бамель-ди-Ид Ризатт биле Йемен республиканың премьер-министри полковник ас-Салаадың аразында чугаалажышкынын Йеменниң намыскалы Сава хоорайга болган. МЕН агентлигидиң дыйнатканы-биле алдыга, чугаалажышкынын доозулган соонна ас-Салаадың мезгелдэни: египет уаустуңуңуң аян-чоруту бодунуң чепсектеринге революцияның бүзүрелин быжылган турар болгаш Йемен-египет аян-дүмөлишкыны чоруктуң база Йемен республикага президент Насерниң көргүзүп турар деткичезиниң демдегелер. Революцияны эңис сурталдарын болгаш Йемен уаустун күрөл-соруу боттандыраарын хөдөйлөп дугаалажышкынын Йеменниң чазакта КАР көргүзүп турар дээрин Анвар Саадт бодунуң талазында бадтыкан.

Ондантыг шенелделер

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Калыг оттулар чүтү-биле ажилдар «Митинг» деп, дилер аразыга ужутар америк баллистиктик ракетаның ээлчегил шенелделери октябрь 17-де Канаверал думчуга буурашкыны-биле доозулган. Ракета чер иштиңде откыраан анал үңгө, мычмага-дээ оң соонда Атлантика океанга чоруу улажышкынының орунга шенелде кылдыр черид төвүн тавары чазыкы коңуг, Флоридаже шиглей чорукканын көрүп каан, анал турган кижилер дүвөрлө берген.

«Карак чыккан дээр аразында хөдөлөр ракетаның деп, АКШ-та алап турар «Митинг» ракетаны, ур-ракета элээ бедил өткөлдө 8 секунд эрткенде шенелде кылдыр чериңг кырынга чыдалдырыпкан. Ракета байлыгы болгаш оң чогууда ракетаның эки кылар чурт болгаш бузуулар чазыкан. Иштинде ракетаның аажок чырык чыгылыг берген. Баазага хүлээп дег чырык апарган. Хоорайга болгаш баазага хай сааныг өрттөр болган.

Салпы үлдүр шөлө турган «Юпитер» деп өскө ракетаны өрттүгүшкөндө дымка үрөткөн. Албан кытжыларны бадтыкан турары-биле алдыга, «Юпитер» салпы үлдүрлеринге ажилаттынар арга чок кылдыр үрөткөн болуп турар.

Ол частышкыны чөд-өң көргүзүп ракетаны болаашкынының бирээс болуп турар деп, ЮПИ-ниң корреспондентизи демдегелер турар.

Кырынга чыдалдырыпкан. Ракета байлыгы болгаш оң чогууда ракетаның эки кылар чурт болгаш бузуулар чазыкан. Иштинде ракетаның аажок чырык чыгылыг берген. Баазага хүлээп дег чырык апарган. Хоорайга болгаш баазага хай сааныг өрттөр болган.

Салпы үлдүр шөлө турган «Юпитер» деп өскө ракетаны өрттүгүшкөндө дымка үрөткөн. Албан кытжыларны бадтыкан турары-биле алдыга, «Юпитер» салпы үлдүрлеринге ажилаттынар арга чок кылдыр үрөткөн болуп турар.

Ол частышкыны чөд-өң көргүзүп ракетаны болаашкынының бирээс болуп турар деп, ЮПИ-ниң корреспондентизи демдегелер турар.

Туберкулёз дугайында айтырылгарга харыы

1. Эңке аарым мзыгуур салгал дамчыттынар бе?

Эңке аарым мзыгуур салгал дамчыттынас Уруг ижиге чорла аарым келен аңа өскө аарым халалар таварыла коңуг чыл болгашаар; ийи өскө аарымның баңтериалар уругунуң ортанын ийи үре савазын дамчытыр халалар кирер. Ынды болгаша чаш уруг туртуңуң үскө-дээ өскө аарымдан аарым берген туруп болур. Тортиселден өскө аарымны уруглар черле назымын баштайгы айларындал буртуп калыр.

2. Эңке аарым кижии өгөспөн-баштамын болур бе?

Аарым кижигиниң бодунуң хуузуна аас-кежиктиг болуру топ меделер системасынга чаагай салгалдыг болгаш оң ачызында аарым экирчелер артер, ийиңиң оң кижигиниң ийиңи байдалын турла өгөспөн-баштамын алырга алаш дуулап болган туруп болур. Ынды болза-дээ аарым келерин, кижиги боу арын-дорун, коңша, көрөктөн хан үнүп турар болза, өгөспөн-баштамын аарым намыдагыче чедир соңгааралын кааш, харым алаш эмиздер болза чогуур. Иштиң чорууру, божуру болгаш чаш уруг эмириң азыраары ортанын улуг күжүңиңиңиң болурун негээр алаар, ону барым-даалаа, өскө аарым көрөктөн ийи өгөспөн-баштамын дугайы алаш шим дүшүр болурун ужура таваржыр. Эмиздерин угура эмизиле түмөшкөң, ылым чугула айтырманы аарым кижилер шинтирлөөсө ужурап дег чүве бидилгир болгай.

3. Иштиң чоруура өскө аарымның келеринге калдыг салдарлыг болуру бе?

Эңке аарымның иштиң чоруурун салдарлыг болуру аарым көрөктөн кижигиниң калдыкын ийиңи байдалында, ол ийиңи өскө аарымның кеңиринден база каамажыр. Аарым кижигиниң боду-күлөр шымык, ийиңиң оң аарым эмиттенн, сорбундары экирчир бар чылдар ийиңиңиң болза, аарым кижии өгөспөн-баштамын ап болуру, оң аян божун алыр болгаш уругу калык кылдыр өс-түрүп ап болур үлөспөннөр бар.

Аарым кижии арын-дорун, халымдар ийиңи көрөктөн хан үндүр чорутуруп турар, өскө-эңилде улуг чыгылыг апарган болза, иштенирин хоруур ужур таваржыр, бир эвес аарым кижии иштиң апарган болза-иштениңиңиң баштайгы үш айында аборт кылдыртыр. Ынды айтырманы ол кижигиниң эмисин турар эмиз-эн каякан-дээ шинтирлөө болур.

4. Кырыган өскө аарымдан аарым болур бе?

Улагдай берген ийиңи кырыг берген намыздыг кижиге өскө аарым болгачок-ла таварышкылар. Улагдай берген намыздыг кижилерге өскө аарым айылдыг эвес болгаш чорутуру чоруу кырыганнар — күлө хоочураан бров-хит аарым кижилер-ле болгы кылдыр коңуш чамалы кезин шын эвес болуп чоруу болгай. Чөдү, дүңкүлү, арга, көрөктө аарымны чыгалыг ийиңи өскө аарым кылдыр саңгылар еске-дээ сезинчир демделерин, улагдай берген намыздыг кижилерин эмиздерин барып дуу дээрин өскө аарым чогуур ой-шаанда ийиңиңиң алырманы эргекч чүсү-

РАДИОСЕТКУУЛ „ШЫНДА“

„Шагар арби“

Эндесвей: Орта-дээ чоор бе, бо!

(Заставка)

Мерген-оол: Устунда чугааларга каамажышкан Каа-Хен районун удузтуучулары, эң ылангыя «Октябрь 14 чылы» колхозтун даргазы эш Федоров, партия организация-зынч секретары эш Агапов, саяр Терзигиң чурттактарының дугайында чүвө бодан турар силер? Бүтү-ле чүвөн кижиге, оң чаагай чоруунга деп партияны принципти чүтө утуп турар силер, сөгөл көрүрөм?

(Эңке хак дээр)

ӨРҮ БЕ, КУДУ БЕ?

Орбасма: — Чу коңуг кижии сен, ары түнүң бадыр чиде бээр? Эндесвей: (Хоралаан үн-биле). Чиде бербей аан. Хоорайның кудумчулары мындай аай-баш чок турла...

Орбасма: Чиктин бо кижиге орта чугаалажыңа, Чоп мезгө хоралдар кижии сен, бурулу эвес мен.

Эндесвей: Ылай-бээр калкыш, эжел-өңмөжөк бажыңнар аралааш, шаам төмүр калды.

Орбасма: Кымга кылкытанып тур сен?

Эндесвей: Хооруксумга. Улеттур кудумчуузда 42 дугаарыг бажыны тыппайн түрүм көрдүм. Рем-заводка хал чеккен. Улеттур кудумчузу аралан үстүп каантыр. Ында 42 дугаар бажы чок. Ол-бо кижилерден айтырманы чораш, дедир калкыш, Интернационал кудумчузу-биле баскаш, хэвек кырынга четкен. Улеттур кудумчуузда ыла бичи кудумчу бар-дыр. Ында бажыңар 57-ден 61-ге чедир бар. Ону куду айтырманы баткаш: АТК аадаңдан арай деп тып алдым. Ала кайгыжым!

Орбасма: Ында кижии кайгаар чүр боор, болуп багыт шыжжыл. Турган бажыңны хей-ле соора дилеп турган.

Эндесвей: (Хоралаан). Хоорайның кудумчуларың эзени кайда деп болзаар сен ийиңиң? Өртү, бе, куду бе?

Орбасма: Өртү болбайн калчаар, черле чүр-дээ чүвө уштуг, баштыг шыжжыл.

Эндесвей: Ол-ар. Улеттур кудумчуузда аай-баш чок болганын. Эге дугаары аадаңдан эгезил, а сөөлүг дугаарлары бажында келген. Ынчангааш азып, хей шим түлдүр каалым ол-дур.

Орбасма: Аа! Бир эвес ылым чүвө болза, сөзү кылкытанып турарына чөп-тол. Ол дугайын хооруксуңуңга дымнап, оң даалганы-дээ күс-седиң чораш кижидир сен.

Эндесвей: Эй, огул! Сары-Сепке чедир мени олуртуп көрм. Мерген-оол: Ынаар түте баары-нар ол?

Эндесвей: Шай, таакмы, серенга дээр эргекч чугула чүлдөр салпы алза бе дээр, огулук.

Мерген-оол: А бо халып турар автолавка силерниң Терзиге кетпес чүвө бе?

Эндесвей: Ийи айың төңүзүңде чораш олмаан келген эвес. Чы-чаан чорозыңа-дээ, кырынга-дээ кижии олуртпас деп дүрүм бар чүте дийин. Канчап чөп-дээ болза, бир аразын кылып көрм, огул.

Мерген-оол: Че, калчаар чү-дээ болза, болур-ла ылаан. Бурууруң дегге үлөшкөй-ле бис, кырган. Олу-рунтуңар.

Эндесвей: Ах, күжүр огулук. Кижии дугайында сагыш салпы деп чүвө ол-ла болгай. (Машина дагып чоруй баар).

(Куде дагып келир).

Орбасма: Эй, ахый! Сары-Сепке чедир тергерге олуртуп көрүрөм.

Эндесвей: А мындай орай кыраар чүте баарыңар ол, думай.

Орбасма: Сары-Сепке ким ба-рып көрүп алыр дээр. Ким көрбөсө чугааланыңа-дээ коңугу боор чүвө дийин, ахый.

Эндесвей: А силерниң мыла, Терзиге, кижии, концерт болбайн турар чүвө бе?

Орбасма: Бисте кино, концерт, даа, радио, телефон-дээ, сазыг, са-ылгаан-дээ бар эвес. (Уруг тынар). Ында 130 ажит чурттакчы амыл-рыдан хооругаа эзу тур бис ийи.

Эндесвей: Шылап-ла берге-ле-дир аа! Ол дугайын чорутур черлер канчап эскербес чорор?

Орбасма: Эден чүвө дийин, ахый. Эмизге салымы база хагдым. Араан кижилер Сары-Сепке, Даниловкаже чоруп турар дивес си-лер бе.

Эндесвей: Шай, таакмы, серенга дээр эргекч чугула чүлдөр салпы алза бе дээр, огулук.

Мерген-оол: А бо халып турар автолавка силерниң Терзиге кетпес чүвө бе?

Эндесвей: Ийи айың төңүзүңде чораш олмаан келген эвес. Чы-чаан чорозыңа-дээ, кырынга-дээ кижии олуртпас деп дүрүм бар чүте дийин. Канчап чөп-дээ болза, бир аразын кылып көрм, огул.

Мерген-оол: Че, калчаар чү-дээ болза, болур-ла ылаан. Бурууруң дегге үлөшкөй-ле бис, кырган. Олу-рунтуңар.

Эндесвей: Ах, күжүр огулук. Кижии дугайында сагыш салпы деп чүвө ол-ла болгай. (Машина дагып чоруй баар).

(Куде дагып келир).

Орбасма: Эй, ахый! Сары-Сепке чедир тергерге олуртуп көрүрөм.

Эндесвей: А мындай орай кыраар чүте баарыңар ол, думай.

Орбасма: Сары-Сепке ким ба-рып көрүп алыр дээр. Ким көрбөсө чугааланыңа-дээ коңугу боор чүвө дийин, ахый.

Эндесвей: А силерниң мыла, Терзиге, кижии, концерт болбайн турар чүвө бе?

Орбасма: Бисте кино, концерт, даа, радио, телефон-дээ, сазыг, са-ылгаан-дээ бар эвес. (Уруг тынар). Ында 130 ажит чурттакчы амыл-рыдан хооругаа эзу тур бис ийи.

Эндесвей: Шылап-ла берге-ле-дир аа! Ол дугайын чорутур черлер канчап эскербес чорор?

Орбасма: Эден чүвө дийин, ахый. Эмизге салымы база хагдым. Араан кижилер Сары-Сепке, Даниловкаже чоруп турар дивес си-лер бе.

Эндесвей: Шай, таакмы, серенга дээр эргекч чугула чүлдөр салпы алза бе дээр, огулук.

Мерген-оол: А бо халып турар автолавка силерниң Терзиге кетпес чүвө бе?

Эндесвей: Ийи айың төңүзүңде чораш олмаан келген эвес. Чы-чаан чорозыңа-дээ, кырынга-дээ кижии олуртпас деп дүрүм бар чүте дийин. Канчап чөп-дээ болза, бир аразын кылып көрм, огул.

Мерген-оол: Че, калчаар чү-дээ болза, болур-ла ылаан. Бурууруң дегге үлөшкөй-ле бис, кырган. Олу-рунтуңар.

Эндесвей: Ах, күжүр огулук. Кижии дугайында сагыш салпы деп чүвө ол-ла болгай. (Машина дагып чоруй баар).

(Куде дагып келир).

Орбасма: Эй, ахый! Сары-Сепке чедир тергерге олуртуп көрүрөм.

Эндесвей: А мындай орай кыраар чүте баарыңар ол, думай.

Орбасма: Сары-Сепке ким ба-рып көрүп алыр дээр. Ким көрбөсө чугааланыңа-дээ коңугу боор чүвө дийин, ахый.

Эндесвей: А силерниң мыла, Терзиге, кижии, концерт болбайн турар чүвө бе?

Орбасма: Бисте кино, концерт, даа, радио, телефон-дээ, сазыг, са-ылгаан-дээ бар эвес. (Уруг тынар). Ында 130 ажит чурттакчы амыл-рыдан хооругаа эзу тур бис ийи.

Эндесвей: Шылап-ла берге-ле-дир аа! Ол дугайын чорутур черлер канчап эскербес чорор?

Орбасма: Эден чүвө дийин, ахый. Эмизге салымы база хагдым. Араан кижилер Сары-Сепке, Даниловкаже чоруп турар дивес си-лер бе.

Эндесвей: Шай, таакмы, серенга дээр эргекч чугула чүлдөр салпы алза бе дээр, огулук.

Мерген-оол: А бо халып турар автолавка силерниң Терзиге кетпес чүвө бе?

Эндесвей: Ийи айың төңүзүңде чораш олмаан келген эвес. Чы-чаан чорозыңа-дээ, кырынга-дээ кижии олуртпас деп дүрүм бар чүте дийин. Канчап чөп-дээ болза, бир аразын кылып көрм, огул.

Мерген-оол: Че, калчаар чү-дээ болза, болур-ла ылаан. Бурууруң дегге үлөшкөй-ле бис, кырган. Олу-рунтуңар.

Эндесвей: Ах, күжүр огулук. Кижии дугайында сагыш салпы деп чүвө ол-ла болгай. (Машина дагып чоруй баар).

(Куде дагып келир).

Орбасма: Эй, ахый! Сары-Сепке чедир тергерге олуртуп көрүрөм.

Эндесвей: А мындай орай кыраар чүте баарыңар ол, думай.

Орбасма: Сары-Сепке ким ба-рып көрүп алыр дээр. Ким көрбөсө чугааланыңа-дээ коңугу боор чүвө дийин, ахый.

Эндесвей: А силерниң мыла, Терзиге, кижии, концерт болбайн турар чүвө бе?

<